

Katedra anglistiky a amerikanistiky

Filozofická fakulta

Univerzita Palackého v Olomouci

Historie a význam londýnských parků

Autor: Petra Horylová

Studijní obor: Angličtina se zaměřením na aplikovanou ekonomii

Vedoucí práce: Mgr. Pavlína Flajšarová, Ph.D.

Olomouc 2011

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně a uvedla v ní předepsaným způsobem všechnu použitou literaturu.

V Olomouci dne

Obsah

Úvod	1
1 Londýnské parky - vyjmenování, geografie a historie	3
1.1 Vyjmenování jednotlivých londýnských parků	3
1.2 Geografie, historie a význam jednotlivých parků	4
1.2.1 Hyde Park	4
1.2.1.1 Geografie parku	5
1.2.1.2 Historie parku	5
1.2.1.3 Významné památky a kulturní vyžití	8
1.2.2 St. James's Park	9
1.2.2.1 Geografie parku	9
1.2.2.2 Historie parku	11
1.2.2.3 Významné památky a kulturní vyžití	12
1.2.2.4 Regent's Park	13
1.2.2.5 Geografie parku	13
1.2.2.6 Historie parku	15
1.2.2.7 Významné památky a kulturní vyžití	16
1.2.3 Green Park	16
1.2.3.1 Geografie parku	17
1.2.3.2 Historie parku	18
1.2.3.3 Významné památky a kulturní vyžití	19
1.2.4 Kensingtonské zahrady	20
1.2.4.1 Geografie parku	20
1.2.4.2 Historie parku, významné památky a kulturní vyžití	22
2 Význam parků pro obyvatele a jejich využití v současnosti	24
2.1 Význam parků pro současnost	24
2.2 Zajímavé akce konané v parcích v blízké době	26
3 Užité umění v parcích	28
Závěr	33
Summary	36
Obrazová příloha	38
Bibliografie	44
Anotace	45

Úvod

Jako téma své bakalářské práce jsem si vybrala historii a význam londýnských parků. K výběru mě vedla především skutečnost, že mě osobně anglosaská kultura obecně velmi zajímá a obzvláště hlavní město Londýn na mě při každé jeho návštěvě zanechá nerasmazatelnou stopu.

Při procházce Londýnem nelze uniknout kromě kolosálních budov také kousku přírody, bez které by se žádné velkoměsto neobešlo. Pokaždé, když mám možnost navštívit Londýn, proto ráda zajdu alespoň na chvíli do některého z tamních parků.

Ve své bakalářské práci se vám pokusím kouzlo těchto nádherných přírodních rezervací poodhalit. Myslím si, že park patří ke každému většímu městu, protože tamní obyvatelé nemají možnost vyjet do přírody tak často, jak by si přáli a každý člověk potřebuje čas od času uniknout od každodenních povinností a starostí.

První kapitola představí a popíše jednotlivé nejvýznamnější londýnské parky, stručně přiblíží jejich vývoj a vymezí geografickou polohu každého z nich. Bude se věnovat vývoji jednotlivých parků od jejich prvopočátku až po současnost.

Druhá kapitola se pokusí zanalyzovat význam největších londýnských parků pro obyvatele města a zaměří se také na jejich využitelnost pro současný Londýn. Vyjmenuje několik vybraných akcí a aktivit, které v blízké době budou v parcích probíhat.

Třetí kapitola se bude věnovat užitému umění v parcích. Vyjmenuje hlavní aspekty tamního umění a popíšu významné či jinak zajímavé památky, nacházející se v některém z královských parků, které podle mého názoru stojí za zmínku.

Na závěr své práce připojím obrazovou přílohu, která bude zahrnovat jak mé vlastní fotografie, tak obrázky z internetových zdrojů. Úkolem přílohy bude především dokreslení situace, protože ačkoliv představivost a kreativita může být užitečná, v této práci se jedná především právě o fakta, a tyto fakta bych doložením grafického důkazu ráda doplnila či upřesnila.

Při zpracování své bakalářské práce jsem jako hlavní zdroj informací použila internet, a to zejména z důvodu jeho aktuálnosti. Velké množství informací, které jsem chtěla ve své práci zmínit, totiž úzce souvisí se současným děním a bohužel tištěná forma neposkytuje tuto aktuálnost

dostatečně. Například v kapitole, která se zaměřuje na současné využití parků, je aktuálnost informací zcela elementární.

Knihy, které jsem k vypracování své práce použila, jsou vesměs historického rázu, a i tady, při zkoumání historického vývoje parků, se mi jako zdroj příliš neosvědčily. Musím tedy konstatovat, že v našich podmínkách bohužel zatím neexistují dostatečně detailní tištěné informační zdroje k této problematice.

1 Londýnské parky - vyjmenování, geografie a historie

1.1 Vyjmenování jednotlivých londýnských parků

Parky zabírají přibližně 11% rozlohy Velkého Londýna, což není nikterak převratné číslo, ale když uvážíme, kolik pamětihodností, administrativních budov, obchodních komplexů a podobně Londýn skýtá, desetina města není málo. Je to desetina půdy, která by v jedné z nejdražších metropolí světa mohla být využita mnohem komerčněji a rozhodně výnosněji, přesto si Londýn neumíme bez jeho pověstných parků představit.

Při detailnějším zkoumání londýnské mapy zjistíme, že se zde nachází nespočet malých zelených různě členěných území. Pokud někdo má povědomí o anglosaské kultuře, nejčastěji se setkáme se znalostí pouze několika nejznámějších parků.

Hyde Park je považován za nejznámější z parků. Bohužel z neznámého důvodu panuje mezi laickou veřejností názor, že Hyde Park se nachází v New Yorku. Pravděpodobně si jej lidé pletou s tammím Central Parkem, který je neméně všeobecně známý.

Možná se občas dočkáte odpovědí jako Regent's Park ve spojitosti se Zoo nebo St. James's Park jako ten nejstarší. Bohužel to ale výše zmiňovaným Hyde Parkem pro většinu končí. Samozřejmě to víceméně chápu, člověk, který se nikdy nedostal do Anglie, natož do Londýna, nemůže znát detaily. Ledaže by se o danou kulturu zajímal hlouběji. A s tím se u nás příliš často nesetkávám. Proto bych ráda ve své bakalářské práci přiblížila historii i celkový obraz londýnských parků, protože si myslím, že rozhodně stojí za bližší zkoumání a v mnohém předčí naše vlastní parky.

Další z nejznámějších londýnských zelených prostranství jsou **Kensingtonské zahrady**. Tyto rozsáhlé upravené zelené plochy patří královské rodině a často jim náleží přívlastek „nejkrásnější“. V mnohém jim ale může konkurovat **St James's Park**, nejstarší královský park, který je mnoha lidmi označován také za ten nejkrásnější, a to oprávněně. Tento park je velice zajímavý ojedinělými druhy zvířat, které se zde nachází. **Green Park** má zajímavou historii – v minulosti se zde nacházel hřbitov pro malomocné z nedaleké nemocnice. V neposlední řadě je potřeba zmínit **Regent's Park**, který je v současnosti hojně využívanou lokalitou ke kulturním akcím pro veřejnost. Také se zde nachází známá londýnská zoo.

Samozřejmě se v Londýně nachází mnoho a mnoho dalších parků a prostranství, které by stály za zmínku, ale dala jsem přednost soustředění se pouze na tyto královské parky, které jsou pro mě zajímavé z různých hledisek – historického, architektonického, ekonomického či kulturního.

Všech současných osm královských parků je pod vedením *The Royal Parks*, správní rady, která spadá pod vládní Ministerstvo kultury, médií a sportu. Správa zajišťuje aktivity a události, aby tím podpořila venkovní rekreaci a veřejný přístup. Rovněž poskytuje příležitost třetím stranám, aby zde pořádaly vlastní akce, ale obecně jsou komerční záležitosti striktně kontrolovány.

V roce 2010 předložil londýnský starosta Boris Johnson návrh, aby správa parků *The Royal Parks* v budoucnu spadala ne pod Ministerstvo kultury, ale nově pod *Greater London Authority*, nejvyšší administrativní orgán centrálního Londýna. Správa tento návrh přijala kladně, bylo ovšem rozhodnuto, že tyto změny budou projednány a následně případně aplikovány až po skončení Olympijských her v roce 2012.

1.2 Geografie, historie a význam jednotlivých parků

V této podkapitole bych se ráda věnovala bližšímu zkoumání vybraných londýnských parků a jejich popisu. Zajímala jsem se především o historii a architekturu, ale i o ekonomickou stránku a velmi důležitou roli pro mě hrálo také kulturní využití jednotlivých parků.

1.2.1 Hyde Park

Když v roce 1536 Hyde Park brázdil král Jindřich VIII. se svou družinou při honu na divokou zvěř, jen těžko by si kdokoliv dokázal představit, že za několik stovek let na tom samém místě budou lidé poklidně cvičit tai-či při prvním ranním slunečním svitu. V průběhu let totiž Hyde Park měnil svou tvář, až nakonec došel své dnešní podoby a do svého současného statutu nejkrásnějšího a nejnavštěvovanějšího parku Londýna.

Hyde Park byl původně vytvořen za účelem rekreačním – přesněji pro lov zvěře. Postupem

času se ale jeho využití stále více přibližovalo odpočinkovým aktivitám nejprve šlechty, později i veřejnosti.

1.2.1.1 Geografie parku

Hyde Park je jedním z nejstarších parků v Londýně. Nachází se v samém centru města – v obvodu Westminster. Můžete si být jistí, že pokud Londýn navštívíte, tento park nemůžete minout. Naopak, budete kolem něj projíždět možná i několikrát denně. Nachází se totiž na jedné z největších tamních křižovatek a zároveň na konci (nebo na začátku?) jedné z nejznámějších ulic Londýna – Oxford Street.

Plocha samotného Hyde Parku je 142 hektarů, což rozhodně není málo. Naopak, při vstupu do parku se při pohledu na jeho horizont zdá, jako by snad ani neměl konec. S parkem těsně sousedí další již zmiňovaná zelená plocha – Kensingtonské zahrady.

Pokud bychom se na park podívali shora, zjistili bychom, že má tvar téměř pravidelného obdélníku. Lemuje ho ze všech stran hustá řada stromů a keřů, takže zvenku parku není dovnitř téměř vůbec vidět. Park rozděluje na dvě části jezero *Serpentine*, tyto části tvoří téměř trojúhelníky. Již na první pohled je jasné, že park není čistou přírodní rezervací, velmi se na něm podepsaly ruce člověka, především na rozvětvených cestičkách, které protínají park skrz naskrz a tvoří nádherné obrazce s jasnými liniemi.

Před asi 900 lety park patřil mnichům Westminsterského opatství a vypadal jako obyčejná louka nebo kousek lesa. Sem tam nějaký menší stromek, pasoucí se zvěř – jeleni a divocí medvědi. Ti se chodívali napít k *Westbourne Stream* – potůčku, který už ale není vidět, dnes je z něj pouze podpovrchový proud. ¹

1.2.1.2 Historie parku

V roce 1536 park od mnichů získal král Jindřich VIII., který jej změnil v lovecké království. Park se táhl od Kensingtonu až k Westminsteru. Král nechal postavit na potůčku malé přehradu, aby měli jeleni dostatek pitné vody a rovněž nechal celý park obehnat plotem. Poté všechny své

¹ Zdroj: http://www.royalparks.org.uk/parks/hyde_park/landscape_history.cfm 10.4.2011.

mezinárodní královské návštěvy a ambasádory bavil tím, že společně jezdili na lov právě do Hyde Parku. Tato tradice pokračovala i v době vlády královny Alžběty I.

Park byl ve výlučném vlastnictví panovníka a sloužil především k loveckým účelům až do doby, kdy na trůn usedl král Jiří I., který povolil limitovaný přístup do parku. Rovněž zaměstnal správce, který nad vším udržoval dohled a pořádek.

Největší změnu ve vizáži parku i v jeho funkci učinil král Karel I. Nechal postavit jednu z loděnic jezera Serpentine zvanou „*the Ring*“, kde se mohli projíždět členové královského dvora a v roce 1637 park zpřístupnil pro veřejnost. Následně se park stal velmi módním a oblíbeným místem, obzvláště při oslavách svátku May Day.

Roku 1660, kdy byla znovuobnovena monarchie v Anglii, král Karel II. nechal park obehnat zděným plotem namísto dosavadního dřevěného. Park zároveň znovu získal královský statut. Král nechal do parku znovu zavést jeleny a často pořádal velkolepé královské přehlídky a projížďky.

V roce 1665, kdy ve městě vypukla obrovská morová epidemie, se mnoho lidí v parku dokonce na čas usídlilo, v naději, že se jim podaří uniknout ze spárů šířící se smrtící nemoci.

V 17. století, přesněji od roku 1689, kdy se Vilém a Marie dostali na trůn, park prošel většími změnami vzhledu. Král Vilém III. koupil tzv. *Nottingham House*, který se nacházel v rohu parku, přejmenoval ho na Kensingtonský palác a udělal z něj své londýnské sídlo. Po krátké době král došel k závěru, že cesty z paláce do St. James's Parku, které musel pravidelně absolvovat, jelikož v té době sloužil St James's Park jako park královský, jsou pro něj příliš nebezpečné. Proto nechal jižní okraj Hyde Parku olemovat 300 petrolejovými lampami, aby měl lepší rozhled a cítil se bezpečněji při svých procházkách. Dalo by se říci, že tato bohatě osvětlená cesta byla právě díky svému majestátnímu osvětlení první „dálnicí“ v zemi. Dnes je známá jako *Rotten Row*. Tento název pochází z francouzského „*Route de roi*“, neboli „královská cesta“.

Zajímavé je, že jezero *The Serpentine*, který svůj název nese právě díky svému neobvyklému tvaru křivky, se v parku nenacházelo od samého počátku. Nechala ho vybudovat až kolem roku 1730 královna Karolína, manželka krále Jiřího II., rovněž vášnivá zahradnice. Jezero je specifické právě svým tvarem, který byl pro dobu, kdy bylo vybudováno, velmi neobvyklý. Tenkrát totiž umělá jezera mívala téměř pravidelné tvary a rovné linie. *The Serpentine* se tak stalo jedním z prvních jezer v Anglii, která vypadala naprosto přirozeně. Královna Karolína se podílela i na dalších menších změnách vizáže Hyde Parku. Nechala například odstranit asi 300 akrů z Hyde Parku a vytvořila Kensingtonské zahrady, které jsou separovány právě výše jmenovaným jezerem.

Obyvatelé Londýna všechny tyto změny ve vzhledu parku hodnotili kladně a park se stával čím dál oblíbenějším místem k odpočinku i k setkáním s přáteli. Dokonce se stal i místem národních oslav všeho druhu. Začalo to rokem 1814, kdy princ Regent uspořádal v parku obrovský ohňostroj na oslavu konce napoleonských válek.

Park vypadal téměř stejně po dobu téměř 100 let až do roku 1820, kdy tehdejší král Jiří IV. nařídil přestavbu. Najal si jedny z nejlepších architektů té doby a nechal vybudovat monumentální vstup do parku – *Hyde Park Corner*. Také nechal postavit most přes jezero *The Serpentine* a stavbou cesty zvané *West Carriage Drive* oficiálně oddělil Hyde Park od Kensingtonských zahrad.

Za vlády královny Viktorie, v roce 1851, se v parku pořádala Velká výstava (*Great Exhibition*) a v roce 1877 to byla pro změnu Jubilejní stříbrná výstava (*Silver Jubilee Exhibition*) na oslavu 25. výročí vlády královny Alžběty II. Jak je vidět, Londýňané si Hyde Park opravdu osvojili a berou ho jako součást města a kultury, protože všichni víme, jak moc si lidé cení královské rodiny a rozmanitých akcí spojených s ní – oslav, výročí či jiných významných dat.

V roce 1866 se Hyde Park stal místem potyčky mezi civilisty a policií, když Reformní liga Edmunda Bealese uspořádala v parku demonstraci. Od té doby předseda vlády povolil pořádání srazů a průvodů v tamním parku s nulovými sankcemi či hrozbou porušení zákona. Toto prohlášení platí dodnes a díky němu vznikl slavný *Speaker's Corner*, jihovýchodní roh parku, místo, kde každý může zcela beztrestně vyjadřovat své názory a postoje. Nejčastěji tam potkáte člověka, který přišel, s sebou si donesl dřevěnou bednu, na tu si stoupl a hlásá si svou pravdu pro pár kolemjdoucích. Tu dřevěnou bednu má proto, aby bylo na první pohled vidět, že on je ten, kdo tady mluví. Nejspíše bude vykřikovat hesla náboženského charakteru nebo protestovat proti kapitalismu a dnešnímu světu obecně. 2

Ačkoliv mnoho artefaktů bylo v průběhu let zničeno či přestěhováno do jiných částí Londýna, to, jak dnes park vypadá, je víceméně stav, v jakém se nacházel v polovině 19. století. Poslední úpravou bylo postavení památeční fontány princezny Diany v roce 2004.

2 Zdroj: http://www.royalparks.org.uk/parks/hyde_park/history.cfm 10.4.2011.

1.2.1.3 Významné památky a kulturní vyžití

Nejvýznamnějšími místy Hyde Parku jsou výše zmiňovaný *Speaker's Corner*, sousedící Kensingtonské zahrady spolu s Kensingtonským palácem, *War Memorial* – válečný památník, *Achilles Statue* – socha bájného Achillea, jezera *The Serpentine* a *The Round Pond*, *Albert Memorial*, *Serpentine Gallery* – galerie umění, *Peter Pan Statue* – socha pohádkové postavy Petra Pana a *Princess Diana Memorial* – památník na počest zesnulé princezny Diany. O všech těchto nádherných památkách se budu zmiňovat detailněji v kapitole „Užité umění v parcích“.

Dnešní Hyde Park nabízí širokou škálu kulturního vyžití. Můžeme zde najít několik restaurací a kaváren, které nabízí vše, na co si hladový a žíznivý návštěvník může vzpomenout, od cappuccina, muffinů a sendvičů až po teplá jídla. Děti si můžou dosyta pohrát na vyhrazeném hřišti a zajímavá je i bývalá policejní observatoř, dnes zvaná „*Lookout*“, kde se děti mohou dozvědět něco o přírodě a divočině.

Co se týká sportovního vyžití, park nabízí mnoho příležitostí od frisbee přes jízdu na koni až po plavení se po jezeře. Neformálnímu sportu jako například fotbalu, kriketu, softbalu a frisbee je vyhrazena část zvaná *Sports Field*, která se nachází v jižní části parku. Ve *Sports Field* se také nachází takzvané *Hyde Park Tennis & Sports Centre*, což je sportovní centrum pro vášnivé hráče tenisu, nabízející širokou škálu kurzů a tréninků pro děti i dospělé.

Pro cyklisty jsou zde vyhrazeny speciální cesty, chodníky i travnatý povrch jsou hojně využívány pro běh či jogging. Nejčastěji v parku potkáte několik amatérských běžců, pár projíždějících cyklistů a hlavně spoustu lidí na pikniku na rozlehlých travnatých loučkách.

Návštěvníci si také mohou vyzkoušet, jaké to je řídit si svou vlastní loďku. Na jezeře *The Serpentine* si mohou vypůjčit některou z unikátních malých lodiček, které jsou na solární pohon.

Všechny akce, které v parku v blízké době proběhnou, si návštěvníci mohou detailně prohlédnout na oficiálních internetových stránkách, což nepochybně přispívá k vysoké návštěvnosti. Je určitě přínosné, že se správci snaží park zviditelnit, a jak jinak než prostřednictvím internetu, kam denně zavítají miliony lidí.

1.2.2 St. James's Park

Když se procházíte po upravených cestičkách St. James's Parku, ani ve snu by vás nenapadlo, že před necelými pěti sty lety se tu proháněli divočáci a kolem vás nebyly žádné okrasné dřeviny a květinové záhony, ale louky a neudržovaná pole, ale i tuto tvář park kdysi měl. Dnes je z něj jedno z nejnavštěvovanějších míst Londýna a mnohými je považován za ten nejkrásnější park, jaký kdy viděli.

1.2.2.1 Geografie parku

St. James's Park je dalším z královských parků ve Westminsteru a rozkládá se na východ od Buckinghamského paláce a na západ od známé ulice *Downing Street*. Má rozlohu 23 hektarů.

Park nebyl vždycky tak honosný a upravený jako dnes. Kdysi dávno ho čas od času zavodnila řeka *Tyburn*, když si razila cestu k Temži. Díky tomu byl jeho povrch převážně bažinatý a nepříliš vhodný k jakékoliv úpravě. Na druhou stranu to ale bylo ideální území k oblíbenému lovu divoké zvěře, zejména jelenů.

V roce 1536 se král Jindřich VIII. rozhodl k vybudování parku díky tomu, že nedaleko se nacházelo tehdejší královské sídlo – Westminsterský palác, a král to nechtěl mít na lov jelenů daleko. Zakoupil území, nechal ho ohradit plotem a uvnitř postavil loveckou myslivnu, která se později stala palácem, známým jako *St James's Palace*.

Do roku 1603 vypadal park v podstatě stejně. Když nastoupil na trůn král Jiří I., nechal ho vysušit a zbrázdit. Na místě, kde se dnes nachází Buckinghamský palác, nechal vybudovat velké jezero, známé jako *Rosamond's Pond*. Ve východní části parku se nacházelo i několik dalších jezírek, kanálů a ostrůvků. Ty sloužily jako návnada k přilákání ptáků, které stříleli a podávali při královských hostinách.

Král Jiří I. si park opravdu oblíbil a dokonce v něm choval celou sbírku nejrůznějších zvířat, například krokodýly, velbloudy, a dokonce i slona. Tam, kde se dnes nachází promenáda zvaná *Birdcage Walk*, král tenkrát nechal postavit velké množství obrovských klecí s exotickým ptactvem a kousek od *St. James's Palace* nechal vysázet květinové záhony.

Dalších větších změn se St. James's Park dočkal v roce 1660. Nový král Karel II. se právě vrátil z exilu ve Francii a byl tak okouzlen květinovými výzdobami tamních parků, že se rozhodl pro radikální změnu vizáže svého parku.

Nový park byl navržen pravděpodobně francouzským architektem Andre Molletem. Centrálním bodem byl dlouhý rovný kanál, který se táhl po stranách parku a kolem něj byly vysázeny okrasné stromky a dřeviny. Král Karel II. park po přestavbě v témže roce otevřel pro veřejnost.

Vždy mě zajímalo, kde se zrovna v Londýně vzali pelikáni. Ti jsou totiž jedním z hlavních lákadel St. James's Parku. Poprvé sem páreček těchto pozoruhodných ptáků přivezl ruský ambasádor v roce 1664 jako dárek králi. Od té doby je tradicí, že zahraniční ambasádoři, kteří přijedou do Londýna, dovezou jako dar právě pelikány.

V průběhu 18. století park čekalo pouze pár menších změn. K vytvoření prostoru pro známou *Horse Guards Parade* byl jeden konec kanálu zastavěn. *Jezero Rosamond's Pond* zcela zmizelo okolo roku 1770. A v neposlední řadě, královská rodina odkoupila dům na konci *The Mall*, známý jako *Buckingham House*.

V roce 1820 park prošel další velkou změnou. Byl přestavěn ve zcela naturalistickém stylu, který byl v té době horkou novinkou. Dlouhý rovný kanál se změnil na nepravidelně zakřivené jezero, široké cesty byly nahrazeny úzkými chodíčky, místo květinových záhonů byly vysazeny keříky a malé stromky. *Buckingham House* se dočkal velké přístavby, aby se mohl stát královským palácem. Promenáda *The Mall* se změnila na procesní cestu.

Tato kompletní přestavba probíhala pod vedením prince Regenta, později známého jako Jiří IV. a byla součástí velkého projektu, který mimo jiné zahrnoval také stavbu Regent's Parku a *Regent's Street*. Tento rozsáhlý projekt byl úspěšný a stvořil několik významných památek a historických míst současného Londýna. Spolu s princem Regentem se návrhů i samotné realizace účastnil také již zmiňovaný architekt John Nash. V roce 1827 provedl návrhy a nákresy a do roka byly veškeré práce na revitalizaci St. James's Parku hotové, což je velmi úctyhodný výkon.

St. James's Park vypadá dnes téměř stejně jako když jeho přestavbu dokončil architekt John Nash. Od té doby proběhlo pouze několik drobných úprav. V roce 1887 byla zahájena doprava po *The Mall*. V roce 1851 byl *Marble Arch*, obrovský mramorový oblouk, který se nacházel před Buckinghamským palácem, přemístěn na roh *Oxford Street* a *Park Lane*, kde dnes slouží jako jedno z tzv. „meeting places“. Mezi lety 1906 až 1924 probíhala přestavba prostoru před Buckinghamským palácem, protože bylo potřeba udělat dostatek prostoru pro novou stavbu – Viktoriin památník (*Queen Victoria Memorial*). 3

3 Zdroj: http://www.royalparks.org.uk/parks/st_james_park/landscape_history.cfm 12.4.2011.

Další změny, které od té doby následovaly, se snažily nebýt v rozporu s Nashovým konceptem co nejpřirozenějšího výrazu parku. Dodnes jsou pravidelně vysazovány různé druhy keříků a i restaurace, která byla otevřena v roce 2004, je v souladu s okolním romantickým prostředím.

1.2.2.2 Historie parku

St. James's Park je nejstarším londýnských parkem. Obklopují ho tři královské paláce – *Westminster*, který se později přeměnil na parlamentní budovy, *St. James's Palace* a nejnámější *Buckingham Palace*.

Jak už bylo řečeno, park byl původně bažinatou loukou. Ve 13. století zde byla postavena nemocnice pro malomocné, a právě podle této nemocnice park převzal své jméno. V roce 1532 tehdejší král Jindřich VIII. postavil tzv. *St. James's Palace* a z parku udělal další jelení rezervaci, kterou hojně využíval pro svůj oblíbený lov divoké zvěře.

Když na trůh nastoupila královna Alžběta, přizpůsobila park své zálibě v okázalosti a oslavám všeho druhu. Za její vlády byl park proto využíván především k nejrůznějším oslavám a setkáním.

Její následovník, král Jiří I., se významně podílel na vzhledu i funkčnosti parku. Nechal upravit zavlažovací systém a před palácem nechal vystavět cestu – na jejím místě se dnes nachází známá *The Mall*.

Byl to ale král Karel II., kdo provedl ty nejzásadnější změny. Za jeho vlády prošel park téměř kompletní přestavbou, král nechal vysázet stovky stromů a hektary travnaté plochy. Následně otevřel St. James's Park pro veřejnost a sám tam často zavítal na procházku, krmil kachny a povídal si s kolemjdoucími, což velmi prospělo jeho popularitě.

Později vznikla slavná promenáda *Horse Guards Parade*, která byla nejprve využívána jako místo, kde se shromažďovali dvořané, a později hlavně k průvodům. Byla vytvořena zastavěním jednoho konce dlouhého kanálu. *Horse Guards Parade* je v podstatě součástí St. James's Parku dodnes.

Park se kompletně změnil, když do jeho vizáže zasáhl architekt John Nash, který měl jasnou vizi – přetvořit park v romantické a idylické místo. Kanál byl přestaven na přírodně vypadající jezero a v roce 1837 se angažovala dokonce Londýnská Ornitologická Společnost a do parku vysadila mnoho vzácných druhů ptáků. V té době ornitologové založili také funkci „správce

ptactva“ a v parku pro něj postavili uzavřený altán, kde mohl přebývat. Zajímavé je, že jak výše zmíněná funkce, tak i altán, zůstaly v parku zachovány dodnes.

Pro vévodu z Clarence, později známého jako Viléma IV., bylo v parku vybudováno stejnojmenné honosné sídlo – *Clarence House*. Tento nádherný dům obývala donedávna dokonce i královna Alžběta, známá jako „královna matka“.

Před Buckinghamským palácem se nechází velkolepý památník *Queen Victoria Memorial*, který byl postaven na oslavu briského impéria. Součástí památníku je majestátní mramorová socha královny Viktorie, tři lesknoucí se sochy – Vítězství, Odvaha a Věrnost, a rovněž tři zlaté zdobené brány – *Australia Gate*, *South Africa Gate* a *Canada Gate*. 4

1.2.2.3 Významné památky a kulturní vyžití

Mezi nejvýznamnější památky parku patří bezesporu především královský Buckinghamský palác a před ním stojící *Queen Victoria Memorial*. Na opačné straně parku to je rozlehlá *Horse Guards Parade*. Obě tyto oblíbená místa spojuje dlouhá cesta *The Mall*. Každý turista, který navštíví Londýn, musí téměř povinně tuto cestu absolvovat. Mohu ale říci, že i když je procházka po *The Mall* záležitostí minimálně půl hodiny, určitě to stojí za to, protože okolo je pořád co k vidění a v cíli vás čeká jeden z největších monumentů města.

„*Pelle Melle*“ je název hry s francouzskými kořeny, kterou představil král Karel II. Hra se odehrávala na velkém oploceném hřišti. Úkolem hráčů bylo pomocí dřevěné paličky dostat míček do branky družstva soupeřů. Právě tato rozlehlá hřiště v St. James's Parku se stala předchůdci známé londýnské ulice *Pall Mall* a promenády *The Mall*.

St. James's Park se také stal velmi oblíbeným místem pro filmaře. Na jeho půdě se již odehrálo spousta filmových milostných vzplanutí, uzavření velkých obchodních kontraktů, ale i intrik a hádek. Díky své romantické atmosféře je pro podobné scény ideálním místem. Park jako kulisa figuroval například v thrilleru Případ Ipcress (*The Ipcress File*, 1965), v komedii 101 dalmatinů (*101 Dalmatians*, 1996) bondovce Dnes neumírej (*Die Another Day*, 2002), science-fiction 28 dní poté (*28 Days Later*, 2002), nebo nedávno v dramatu Hra osudu (*Match Point*, 2006).

4 Zdroj: http://www.royalparks.org.uk/parks/st_james_park/history.cfm 12.4.2011.

Parkem prochází jedna z tras slavného londýnského maratonu, což každoročně přiláká pozornost široké veřejnosti. V parku se nachází také nejrozmanitější druhy fauny i flóry. Dnešní moderní doba a s ní spojený těžký průmysl mají bezesporu dopad na tamní prostředí, ale i přesto si park stále drží svůj statut jednoho z nejkrásnějších parků v Evropě a ročně ho navštíví asi 5,5 milionu turistů.

1.2.3 Regent's Park

Regent's Park je největším sportovním centrem Londýna. Nachází se v severní části centra kousek nad Hyde Parkem a zabírá plochu 166 hektarů.

Kromě sportovního vyžití nabízí park i kulturní zážitky – divadlo pod širým nebem *Open Air Theatre* a rozlehlou londýnskou Zoo.

Král Jindřich VIII. park nechal vybudovat jako další místo pro lov divoké zvěře. Tenkrát byly hranicemi parku pouze kanál a val na druhé straně. Kdyby král měl možnost vejít do parku dnes, jen stěží by ho poznal. Změnil se totiž v jedno velké kulturní centrum a upravené travnaté plochy zajisté také nejsou tím, čím bývaly za dob, kdy se parkem proháněla stáda jelenů.

1.2.3.1 Geografie parku

Regent's Park, jak ho známe dnes, je ukázkovým příkladem moderní architektury a plánování krajiny. Kdysi ale vypadal úplně jinak. Nejprve sloužil jako zemědělská půda a poté byl loveckým prostorem na takzvané „špatné straně“ města.

Park byl původně částí velkého lesa a nazýval se *Marylebone Park*, podle jména nedaleké vesnice. Park pokrývaly vysoké mohutné stromy, které se táhly severně k části zvané *Primrose Hill*. V jižní části parku již lesní porost nebyl tak hustý a prostředí bylo tudíž velmi vhodné pro chov jelenů. Toho si všiml král Jindřich VIII., v roce 1538 pozemek odkoupil od původního majitele a proměnil ho na lovecký prostor. Po následujících 50 let byl park jedním z královských parků, kam král a královna vodili zahraniční hodnostáře a lovíli s nimi divokou zvěř.

Park zůstal téměř nezměněn až do občanské války. Commonwealth pod vedením Olivera Cromwella nechal mezi lety 1649 až 1660 skácet velké množství stromů v parku, aby splatil alespoň část válečných dluhů. Po Cromwellově smrti, když na trůn nastoupil Karel II., se park znovu stal parkem královským, ale jeho sláva netrvala dlouho. V té době totiž lov vycházel z módy a tak využití Regent's Parku právě k lovu již nebylo aktuální. Park byl proto dalších asi 150 let pronajímán místním zemědělcům a drobným „podnikatelům“, kteří si s půdou mohli dělat, co se jim zalíbilo.

Až v roce 1811 král ucítil výhodnou finanční příležitost. Té době se totiž Londýn rapidně rozrůstal a král si uvědomil, že by mohl vydělat více peněz tím, že na půdě *Marylebone Parku* bude stavět, než když ho nechá jen obdělávat. V té době se na scéně objevil také již výše zmiňovaný princ Regent (později král Jiří IV.). Ten měl o park velký zájem, protože měl v úmyslu nechat si postavit letní sídlo. Jeho požadavkem bylo umístění na severu Londýna na co nejlepším místě. Proto nebyly uzavřeny žádné další smlouvy o pronájmu *Marylebone Parku* a mohli být pozváni ti nejlepší architekti, aby zpracovali návrhy.

Byl to znovu John Nash, vládní architekt, který krále svými nápady nejvíce zaujal. Nash začal přejmenováním parku na Regent's Park. Jeho konceptem bylo přetvořit park jako souměrný kruh, kde by se uprostřed nacházela královská rezidence a kolem jezero a kanál. Park měl být propojen dlouhou procesní cestou s dalším královským sídlem v St. James's Parku. Nash měl v plánu v parku také postavit celkem 56 honosných vil s terasami.

Kompletní plán ale nebyl dokončen, protože král svou pozornost najednou začal soustředit spíše na přestavbu Buckinghamského paláce. Myšlenka stavby letního sídla byla smetena pod stůl. Z původních 56 vil bylo nakonec postaveno pouze osm a kanál byl přemístěn k severní hranici parku.

Několik Nashových nápadů ale bylo zrealizováno. Například plánovaná procesní cesta k St. James's Palace byla opravdu postavena a později přejmenována na *Regent's Street*. Každá z vil byla obklopena mnoha stromy, aby si obyvatelé připadali jako na soukromém pozemku a aby je nerušili ostatní.

Zpočátku byli jedinými, kteří měli přístup do parku, obyvatelé honosných vil a dopravní obsluha, která zajišťovala pravidelné týdenní projížďky. V roce 1835 byla zpřístupněna východní část parku a následně si veřejnost už mohla prohlédnout celý Regent's Park i se sousedním *Primrose Hill*.

Místní společenství pronajímaly místa, která zbyla po nepostavených vilách, a jedním z

prvních nájemníků se stala Zoologická společnost (*Zoological Society*). Ta zaměstnávala svého vlastního architekta jménem Decimus Burton. Královská botanická společnost (*Royal Botanic Society*) vybudovala tzv. vnitřní kruh a v něm jezero a travnaté plochy. Další společenství například v parku provozovalo lukostřelbu. Jednoduše řečeno, různorodost společenství, která v parku působila, se zasloužila o rozmanitost zahrad a rekreačních budov, které zůstaly zachovány dodnes.

Za posledních 150 let se toho už příliš nezměnilo. Kolem roku 1930 se Národní botanická společnost rozhodla uvolnit svůj nájem a na jejím místě byly vysázeny nádherné záhony růží. V té době také vzniklo divadlo pod širým nebem *The Open Air Theatre*, které uvádí představení dodnes.

Během druhé světové války byl Regent's Park bombardován a suť ze zničených budov byla rozprostřena všude kolem. Naštěstí se podařilo park zrenovovat a vrátit téměř do původní podoby a tak si návštěvníci i dnes mohou vychutnat pocit, jak asi vypadal elegantní život Londýňanů v dobách prince Regenta. 5

1.2.3.2 Historie parku

Regent's Park je známý jako „korunní klenot“ („*jewel of the crown*“). Tak jako většina královských parků, tvořil Regent's Park prostor pro lov divoké zvěře, tolik oblíbený králem Jindřichem VIII.

Do roku 1646 byl *Marylebone Park*, jak se dříve park jmenoval, součástí královské štvance. Byl to architekt John Nash, kdo vybudoval park v takovém stylu, jak jej známe dnes.

Rozlehlý park kruhového tvaru byl navržen právě Nashem. Ten rovněž plánoval i stavbu 56 vil, z nichž bylo ale postaveno pouze osm, jak jsem již zmínila. Stavby se dočkalo i jezero a kanál. Princovo letní sídlo, které si tolik přál, však nebylo nikdy zrealizováno.

Park se stal sídlem mnoha organizací a společenství, z nichž jsem již zmiňovala Zoologickou společnost a Královskou botanickou společnost. Až do roku 1835 nebyl park vůbec přístupný pro veřejnost. To se změnilo až za vlády krále Jiřího IV., avšak stále platila jistá omezení. Veřejnost například mohla vstoupit pouze do některých částí parku a pouze dva dny v týdnu.

5 Zdroj: http://www.royalparks.org.uk/parks/regents_park/landscape_history.cfm 15.4.2011.

Největší změnou ve 20.století byla stavba královských zahrad (*Queen Mary's Gardens*) kolem roku 1930. Jediným, co zbylo z původního konceptu Johna Nashe, jsou dvě z vil – *St. John's Lodge* a *The Holme*. 6

1.2.3.3 Významné památky a kulturní vyžití

Mezi nejvýznamnější památky Regent's Parku patří divadlo *The Open Air Theatre*, královské zahrady, honosné vily *St. John's Lodge* a *The Holme*, a nesmíme opomenout ani známou londýnskou Zoo. O všech těchto zajímavých místech se budu zmiňovat detailněji v další kapitole.

Přes svou nevelkou rozlohu park návštěvníkům nabízí velmi široké spektrum kulturního vyžití i příjemné prostředí. Můžete zde najít rozlehlá hřiště, trávníky, květinové záhony, ale i téměř divokou přírodu – zachovalé zalesněné plochy i divoce rostoucí keřky a plevel.

Jedním z hlavních cílů managementu parku je zachování biodiverzity. V praxi to znamená, že v posledních 20 letech se vedení snaží najít co nejlepší rovnováhu mezi potřebami přírody a potřebami veřejnosti. Výsledkem je, že park je jedním z mála míst, kde se můžeme setkat s divokou přírodou. Často se zde setkáte se zarytými přírodovědci, kteří se zájmem pozorují místní faunu.

Návštěvníci parku mohou využít například služeb tamní kavárny, která se nachází přímo v královských zahradách, což zaručuje velmi příjemnou atmosféru. Navíc umístění kavárny uprostřed kruhu umožňuje nádherný 360° výhled na celý park. Milovníci sportu si mohou pronajmout malou loď a projet se po jezeru nebo si zahrát tenis ve známém sportovním centru *The Hub*.

1.2.4 Green Park

Přestože se Green Park nachází v těsné blízkosti St. James's Parku, svým charakterem je velmi odlišný. Je klidnější a mírumilovnější, s mnoha statnými stromy, na kterých je vidět, že už něco zažily, a s velkými travnatými loukami. Green Park má rozlohu 19 hektarů a má trojúhelníkový tvar. Ze svých tří stran je obklopen *Piccadilly*, královskou cestou (*Queen's Walk*) a

6 Zdroj: http://www.royalparks.org.uk/parks/regents_park/history.cfm 15.4.2011.

ulicí *Constitution Hill*, za kterou se nachází královské zahrady *Buckingham Gardens*.

První zmínka o Green Parku pochází z roku 1554, kdy se o něm mluvilo jako o místě, kde proběhlo povstání proti sňatku královny Marie I. a Filipa II. ze Španělska. Roku 1667 koupil král Karel II. dalších 40 akrů pozemku a park se stal známý jako “vyšší St. James's Park”.

Park je skvělým místem pro odpočinek pro všechny, kteří v centru Londýna žijí nebo pracují. Nejčastěji zde potkáte opalující se a piknikující návštěvníky, běžce či jiné vyznavače zdravého životního stylu – mnoho lidí totiž park využívá k ranní procházce do práce.

1.2.4.1 Geografie parku

Green Park neměl nijak slavný začátek, ale brzy se stal jedním z nejoblíbenějších míst panovníka.

V roce 1660 byl pozemek pouze chybějícím článkem mezi řetězcem parků, táhnoucích se od Westminsteru na východě ke Kensingtonu na západě. V té době na trůn nastoupil nový král Karel II. Ten měl přání, aby nemusel při procházce z Hyde Parku do St. James's Parku opustit královskou půdu. Získal tedy pozemek mezi těmito dvěma parky, nechal ho obehnat silnou zdí a nazval ho vyšší St. James's Park (*Upper St James's Park*).

Král si brzy svůj nový park oblíbil a často sem vodil své hosty. Dokonce zde nechal postavit i první stavby z ledu ve Velké Británii, aby v letním období mohl v ledových domech podávat hostům studené nápoje. Park byl rovněž místem, kam král chodil na denní procházku, anglicky “*constitutional*”, odtud pramení název dlouhé ulice podél parku známé jako Constitution Hill.

V roce 1746 byl vyšší St. James's Park oficiálně přejmenován na Green Park. Jasný důvod pro změnu jména není dodnes známý, pravděpodobně k aktu došlo, protože park v té době vypadal jako velká louka s několika málo stromy, takže působil na pohled velmi “zeleně”.

Někteří se ve věci přejmenování parku příklání s příběhem o králi Karlu II. a jeho manželce. Královna údajně zjistila, že její manžel natrhal v parku květiny a daroval je jiné ženě. Pomstila se mu tak, že rozkázala, aby veškeré květiny v parku byly vytrhány a žádné další nesměly být vysazeny. Ať je příběh o nevěrném králi pravdivý nebo ne, faktem zůstává, že v Green Parku dodnes nejsou žádné okrasné květinové záhony, narozdíl od ostatních královských parků.

V 18.století se Green Park stal oblíbeným místem královny Karolíny, manželky krále Jiřího II. Nechala vybudovat vodní nádrž s názvem *Queen's Basin*, která měla být zdrojem vody pro St. James's Palace. Nechala postavit rovněž knihovnu a známou promenádu *Queen's Walk*, která se stala oblíbenou procházkou právě k vodní nádrži.

V roce 1746 se Green Park stal místem oslav války. K této příležitosti nechala královská rodina přichystat velký ohňostroj a známému skladateli Handelovi dala za úkol vytvořit hudební doprovod. Tak vznikla skladba nazvaná *Music for the Royal Fireworks*. Zároveň byl postaven obrovský chrám (*Temple of Peace*), z kterého se měly ohňostroje odpalovat. Bohužel se ale stala nehoda, kdy chrám explodoval. Tři lidé zemřeli a 10 000 ohňostrojů bylo zničeno následným požárem chrámu.

Podobná situace se opakovala i v roce 1814. Park měl být opět místem národních oslav, opět byl postaven velký chrám, tentokrát zvaný *Temple of Concord*, a opět tento chrám v průběhu oslav shořel.

Kolem roku 1820 prošel park remodelingem, který měl pod záštitou John Nash. Park měl být ve stylu St. James's Parku. Poprvé zde byly vysázeny stromy. *Constitution Hill* byl srovnán, aby mohl sloužit jako procesní cesta k *The Mall*. Na druhém konci *Constitution Hill* byl postaven mramorový oblouk zvaný *Wellington Arch*, který měl označovat, kde končí Green Park a začíná Hyde Park. Většina budov uvnitř parku postupně zmizela. Královna Viktorie nechala zasypat vodní nádrž a do roku 1855 byly všechny budovy v parku zdemolovány.

V poslední době se Green Park stal především místem, kde si lidé připomínají vojáky, kteří padli za dvou světových válek. V roce 1994 byl postaven pomník na památku kanadských vojáků. Naposledy tady v roce 2002 byl odhalen památník za 5 milionů účastníků druhé světové války z Indie, Afriky a Karibiku, který se nachází vedle *Constitution Hill*.⁷

1.2.4.2 Historie parku

Zmínka o Green Parku byla poprvé zaznamenána v roce 1554, kdy tudy Sir Thomas Wyatt vedl povstání proti sňatku Marie I. a Filipa II ze Španělska. Území tehdy bylo pokryté převážně loukami a sloužilo pro lov zvěře a pro příležitostné souboje.

⁷ Zdroj: http://www.royalparks.org.uk/parks/green_park/landscape_history.cfm 18.4.2011.

V roce 1668 byl park uzavřen králem Karlem II. a byli zde zavlčeni jeleni. Park se do roku 1746 jmenoval vyšší St. James's Park, poté byl přejmenován na Green Park. Mnohé menší přestavby na počátku 18. století ho stále více měnily na malebnou zahradu. Byly vybudovány nádrže *Tyburn Pool* a *Queen's Basin* (který měl zásobovat vodou St. James's Palace a Buckinghamský palác).

Park se brzy stal oblíbeným místem královské rodiny a v roce 1826 byl konečně zpřístupněn pro veřejnost.

V současnosti se v parku nenacházejí téměř žádné budovy či artefakty, ale nebylo tomu tak vždycky. V parku kdysi byla například myslivna, knihovna, dvě nádrže, dům z ledu a dva veliké chrámy, které jsem již zmiňovala v souvislosti s ohňostroji. Bohužel pro nás většina těchto památek byla do roku 1855 zničena. 8

1.2.4.3 Významné památky a kulturní vyžití

Green Park je nejmenší z osmi královských parků a spolu se St. James's Parkem je tím nejfrekventovanějším. Za 350 let své existence prošel několika proměnami a byl svědkem soubojů, oslav, ohňostrojů, střelby z děla i královských promenád.

Výsledkem těchto mnoha změn je nepříliš vysoká úroveň divoké přírody. V dnešní době se obyvatelé i ochránci přírody snaží tento stav změnit a do budoucna vytvořit z parku místo, kde bude fauna i flóra rozvinutá stejně jako v jiných královských parcích.

Přesto ale zůstává Green park velmi příjemným a klidným místem, kde návštěvníci mohou po celý rok obdivovat například rozmanité druhy ptactva.

Stejně jako třeba St. James's Park, i Green Park se stal oblíbeným místem filmařů. Byly zde natočeny sekvence například z komedie 101 dalmatinů (*101 Dalmatians*, 1996), romantické komedie Notting Hill (1999) nebo dramatu Matka (*The Mother*, 2003). Nejčastěji vyhledávanými místy filmových tvůrců jsou prostory Green Parku, sousedící Buckinghamský palác, vládní konferenční centrum *Lancaster House* či blízký hotel *Ritz*.

8 Zdroj: http://www.royalparks.org.uk/parks/green_park/history.cfm 18.4.2011.

1.2.5 Kensingtonské zahrady

Kensingtonské zahrady zabírají plochu 250 akrů a byly původně pouze západní částí mnohem většího a známějšího Hyde Parku, odkoupil je až král Vilém III. v roce 1689.

Král trpěl astmatem a tak hledal vzdušné a klidné místo, kam by si občas mohl zajít odpočinout od každodenního shonu. Právě tato část Hyde Parku se mu zdála pro jeho účely ideální a tak ji koupil a začal přetvářet podle svého přání. Požádal architekta Sira Christophera Wrena, aby navrhl a postavil v těchto zahradách honosné sídlo. Ten je dnes známý jako Kensingtonský palác (*Kensington Palace*).

Královna Anna zvětšila pozemek zahrad tím, že z Hyde Parku „ukradla“ dalších 30 akrů. Královna stála rovněž za stavbou známé Oranžerie (*Orangery*), která se uskutečnila v roce 1704.

Kensingtonské zahrady jsou návštěvníky využívány především k piknikům a opalování v hezkém počasí. Jsou také oblíbeným místem pro ranní procházku místních při cestě do práce. Chodníky a cestičky jsou hojně využívány pro běh a jogging. Je zde vybudována také rozsáhlá síť cyklistických stezek.

Návštěvníci mohou královské zahrady využít také v různém druhům her. Neformální hry nejsou přímo zakázány, ale nedoporučují se, s ohledem na historickou hodnotu zahrad a na fakt, že by toto místo mělo být stále považováno za klidné útočiště pro pracující i návštěvníky centrálního Londýna.

V Kensingtonských zahradách se nachází také hřiště pro děti od 12-ti let. Toto hřiště bylo vybudováno na počest zesnulé princezny Diany a také nese její jméno – *The Diana, Princess of Wales's Memorial Playground*. Toto místo je v dnešní době velmi oblíbené, každoročně ho navštíví až 750 000 rodičů s dětmi.

1.2.5.1 Geografie parku

Kensingtonské zahrady byly kdysi něčím jako královským „hřištěm“. Byly to ale tři ženy na královském trůně, které se postaraly o to, jak obdivuhodně dnes zahrady vypadají.

Po dobu asi sta let byly Kensingtonské zahrady částí Hyde Parku, který král Jindřich VIII.

vyžíval především k lovům. Ale v roce 1689 udělali nový král a královna, Vilém a Marie, první krok ke změně. Odkoupili tzv. *Nottingham House* na západním konci Hyde Parku, přejmenovali ho na *Kensington Palace* a udělali z něj své hlavní londýnské sídlo. Královna Marie začala s výsadbou květinových záhonů a živých plotů a tím dala základ královským zahradám. Královna si vybrala holandský styl, a to ne náhodně či z rozmaru. Její muž totiž pocházel právě z Nizozemí, a královna mu chtěla dopřát, aby se v Londýně cítil jako doma.

Zahrady se dále zvětšila, když v roce 1702 nastoupila na trůn sestra královny Marie, Anna. Vzala si dalších 30 akrů z Hyde Parku a požádala své dvorní architekty, Henryho Wise a George Loudona, aby vypracovali návrh na zahradu v anglickém stylu. Nová královna Anna také nechala vybudovat Oranžérii nedaleko od paláce.

Největší změny začaly v roce 1728, kdy královna Karolína, manželka krále Jiřího II., začala Kensingtonské zahrady měnit na styl, který mají dodnes. Královna vzala Hyde Parku dalších 300 akrů a zaměstnala architekta Charlese Bridgeman, aby navrhl zcela nový design.

Stěžejními body nových zahrad byly Kensingtonský palác a jezero zvané *Round Pond*, které před palácem nechal vyhloubit právě Bridgeman. Od jezera se kruhově táhly řady okrasných stromů a každá z nich poskytovala trochu jiný pohled na královský palác. Jak se pohled měnil, návštěvníci měli možnost zahlédnout i klasické budovy jako například královninu svatyni (*Queen's Temple*).

Královna Karolína s Bridgemanem rovněž přehradili řeku *Westbourne Stream* a vytvořili tak *Long Water*, jednu část jezera *The Serpentine*.

Důležitou roli v geografickém vývoji hrál také fakt, že Kensingtonské zahrady byly odděleny od Hyde Parku ne plotem, jak mnozí předpokládali, ale raději příkopem. Právě tento příkop se stal známý jako “*ha-ha*”, možná protože se lidé smáli, když ho uviděli. Faktem ale zůstává, že tento způsob záhy začala kopírovat celá Anglie.

Zahrady byly otevřeny pouze v neděli a jen pro ty, kteří byli “příhodně oblečení”. Hlavní cesta, tzv. *Broad Walk*, byla tehdy stejně slavná jako *The Mall* v St. James's Parku v době vlády Karla II.

Móda je ale nestálá a v roce 1837 Kensingtonské zahrady ztratily svůj post tím, že královna Viktorie přemístila královské sídlo do Buckinghamského paláce. Od té doby se o zahrady nikdo příliš nezajímal a v průběhu 19. a 20. století se v jejich vizáži nestalo nic zásadního. Většina

příkopu *ha-ha* byla zasypána a novou hranicí mezi zahradami a Hyde Parkem se stala cesta *West Carriage Drive*. V roce 1860 byly přidruženy tzv. Italské zahrady a v roce 1909 byla nedaleko Kensingtonského paláce zbudována další menší zahrada. 9

Kensingtonské zahrady se později staly vzpomínkovým místem. Na kraji zahrad se nachází monumentální památník na počest krále Alberta, manžela královny Viktorie (*Albert Memorial*). Dále zde můžeme najít sochu Johna Hanninga Spekeho, objevitele řeky Nilu; Edwarda Jennera, vynálezce vakcíny proti pravým neštovicím; a dokonce i pohádkové postavy Petera Pana. Naposledy zde bylo v roce 2000 vybudováno dětské hřiště na počest zesulé princezny Diany.

1.2.5.2 Historie parku, významné památky a kulturní vyžití

Zahrady se se svými košatými stromy staly ideálním místem pro stavbu londýnského domova krále Viléma III. a jeho manželky královny Marie II., Kensingtonského paláce. Také královna Viktorie palác využívala, narodila se v něm a žila zde až do roku 1837, kdy usedla na anglický trůn.

Byla to výše zmiňovaná královna Karolína, která změnila zahrady na jejich současnou podobu. Na řece *Westbourne Stream* nechala vybudovat jezera *The Serpentine* a *Long Water*. Téměř celé 18. století byly zahrady uzavřeny pro veřejnost. Sice byly občas zpřístupněny, ale pouze pro vybranou skupinu obyvatel.

V dlouhé řadě vylepšení nechala královna Viktorie vybudovat například Italské zahrady či památník na počest krále Alberta. 10

Jednou z nejznámějších a neoblíbenějších památek Kensingtonských zahrad je bezesporu socha Petera Pana. Toto nádherné umělecké dílo zobrazuje pohádkovou postavu Petera Pana, stojícího na podstavci a okolo něj posedávají veverky, myši a zajáci.

V roce 2000 bylo zbudováno dětské hřiště na počest princezny Diany a rovněž cesta zvaná *Memorial Walk*, která se táhne ze zahrad dále skrz Hyde Park, Green Park a St. James's Park.

Další zajímavou památkou je tzv. Elfí dub (*Elfin Oak*), který sem byl dovezen z Richmond Parku. Jedná se o velký sukovitý, zčásti dřevý, pařez, na kterém jsou vytesaní barevní elfové, víly

9 Zdroj: http://www.royalparks.org.uk/parks/kensington_gardens/landscape_history.cfm 19.4.2011.

10 Zdroj: http://www.royalparks.org.uk/parks/kensington_gardens/history.cfm 19.4.2011.

a malá lesní zvířátka.

Nedaleko Kensingtonského paláce se nechází socha královny Viktorie s dcerou Louise, která byla poprvé vystavena při příležitosti 50. výročí královniny vlády.

Kensingtonské zahrady se pro svou neopakovatelnou atmosféru staly rovněž oblíbeným místem filmových tvůrců. Byly zde natočeny scény například pro akční film *Legenda o Tarzanovi, králi opic (Greystoke: The Legend of Tarzan, Lord of the Apes, 1984)*, komedii *Wimbledon (2004)*, fantasy *Hledání Země – Nezemě (Finding Neverland, 2004)*, nebo romantickou komedii *Deník Bridget Jonesové: S rozumem v koncích (Bridget Jones: The Edge of Reason, 2004)*.

2 Význam parků pro obyvatele a jejich využití v současnosti

V této kapitole se budu věnovat významu parků pro obyvatele Londýna a pokusím se shrnout jejich hlavní využití v současnosti. Zároveň stručně popíšu jejich roli v každodenním životě tamních obyvatel. Na závěr bych ráda zmínila několik zajímavých akcí, které se v parcích v blízké době budou konat, abych co nejvíce přiblížila současné dění v parcích.

2.1 Význam parků pro současnost

Vedení královských parků si stanovilo cíl a cestu, kterou se chce ubírat. Jejich motto zní, cituji: „*Chceme vést královské parky efektivně a účinně; rozložit odpovědnost na zachování a zároveň obohacení těchto ojedinělých prostředí s využitím kreativní politiky - podpory přístupu a zvýšení počtu příležitostí k zábavě, vzdělání a zdravé rekreaci.*“¹¹

Tímto výrokem dává vedení parků jasně najevo svou vizi – vést parky co nejefektivněji, zachovávat tato unikátní prostředí a zároveň je obohacovat a zlepšovat s využitím nové politiky, kde především podporují přístup návštěvníků a snaží se poskytovat co nejvíce příležitostí k nejrůznějším druhům zábavy a vzdělání.

Prvotní funkcí většiny královských parků byl kdysi dávno lov. Parky byly výborným prostorem pro lov jelenů, kteří sem byli za tímto účelem zataženi. V průběhu času se význam parků měnil, postupně se staly místy pro odpočinek královského dvora i hlavními body konání demonstrací či průvodů. V dnešní době je jejich funkcí hlavně zajišťovat odpočinek, nebo jinak řečeno, jistý druh útěku od všední londýnské reality a s ní spojeného shonu. Parky se staly především klidnými místy s úchvatnou atmosférou, kam se lidé, ať už turisté či místní obyvatelé, stále vrací. Královské parky dnes poskytují širokou škálu aktivit a akcí, které mají rekreační, zábavnou i vzdělávací funkci.

Pokud byste si vy sami chtěli v některém z parků uspořádat vlastní akci, máte možnost. Budete ovšem muset splnit několik kritérií a podmínek, které jsou pevně stanovené. Komerční aktivity jsou velmi přísně kontrolovány, ale vedení parků má zájem na utužování vztahů s veřejností

¹¹ www.royalparks.org.uk/business/, 25.4.2011.

a tamní management chce dosáhnout toho, aby do parků zavítalo co nejvíce lidí z různých sfér a za různým účelem. Královské parky jsou koncipovány tak, aby zajišťovaly zábavu na otevřeném prostranství, venkovní rekreaci a veřejný přístup, a všechny akce, které se zde konají, by toto poselství měly cítit.

Proto se vedení parků rozhodlo, že nebude poskytovat prostor k následujícím aktivitám:

- soukromé oslavy a párty
- firemní akce, které nejsou přístupné pro veřejnost
- trhy a aktivity, které jsou přímo zaměřené na prodej.

Všechny akce, které se v parcích konají, jsou koncipovány tak, aby poskytovaly především možnost venkovní rekreace, a tím zvyšovaly reputaci samotných parků. Zároveň mají za úkol dát možnost široké veřejnosti zúčastnit se významných kulturních akcí a aktivit, které jsou cenově dostupné, dobře zorganizované a přitom nenarušují přírodu parků. Samo vedení uvádí, že nemají vyznačenou určitou část parku, kde by se všechny tyto akce měly odehrávat. Každá akce a daná lokalita se plánuje a vybírá zcela individuálně.

V královských parcích se odehrávají malé i větší akce. Záleží na počtu zúčastněných i na smyslu dané akce.

Příklady malých akcí mohou být:

- sponzorované běžecké aktivity, kterých se účastní několik stovek lidí
- pikniky
- sportovní soutěže určité komunity
- vzdělávací programy s průvodcem
- koncerty
- menší umělecké aktivity (například opera pod širým nebem, recitál nebo divadelní představení), kde se předpokládá účast několik stovek lidí.

Příklady větších kulturních akcí mohou být:

- festivaly
- velké sponzorované běžecké závody
- sportovní turnaje a festivaly
- veletrhy a výstavy květin
- velká umělecká představení

- kulturní akce, které se odehrávají ve více než jednom parku.

Dalším důležitým kulturním aspektem je filmová produkce. Mnoho královských parků se stalo součástí filmů nebo přinejmenším pozadím filmových či seriálových scén.

Lidé chtějí natáčet v prostorách parků z mnoha důvodů. Každý, kdo chce natáčet, fotografovat či pořizovat audio nahrávky, musí požádat o povolení. V nedávné době vedení parků vydalo i nová kritéria pro filmové natáčení.

Vedení královských parků uvedlo, že uvítá natáčení, které bude splňovat následující podmínky:

- zobrazovat parky jako unikátní přírodní prostředí a historická místa
- respektovat zájmy samotných parků, návštěvníků a dalších zainteresovaných stran
- zvyšovat hodnotu Londýna jako turistické destinace pro mezinárodní trh
- neodporovat širším podmínkám vládní politiky.

Královské parky nabízejí také mnoho příležitostí k občerstvení. Návštěvníci si mohou vybrat z množství nejrůznějších restaurací a kaváren. V parcích se nachází jak budovy, postavené přímo pro tento účel, tak mobilní kiosky.

Vedení parků vydává časově omezené licence vhodným společnostem, které poté mohou po určitou dobu provozovat svůj podnik právě na této půdě. Tyto licence se vydávají obvykle na dobu sedmi až deseti let, záleží na specifikacích dané společnosti. Nejbližší termín pro vydávání nových licencí je rok 2013.

2.2 Zajímavé akce konané v parcích v blízké době

V době od 9. dubna 2011 až do 2. května 2011 se v Hyde Parku konala akce s názvem „*The Hyde Park Wheel*“. Na jezeře *The Serpentine* bylo postaveno obrovské kolo do výšky 60 metrů, ze kterého měli návštěvníci výhled nejen na samotný Hyde Park, ale i na ostatní královské parky.

Mezi 14. a 15. květnem 2011 proběhne charitativní pochod zvaný „*Moonwalk*“, který se bude konat v Hyde Parku, Green Parku a St. James's Parku. Pochod má za cíl vydělat co nejvíce peněžních prostředků na léčbu rakoviny prsu a má již 14-ti letou tradici. Ročně se ho zúčastní asi

250 000 lidí, což rozhodně není málo a pochod se stal za dobu své existence velmi oblíbenou akcí. Již dlouhou dobu předem jsou vstupenky pro organizátory beznadějně vyprodány, každý člověk, na kterého se už nedostalo, je ale uvítán jako dobrovolník.

Ve dnech 21. až 28. května 2011 se v Hyde Parku bude konat festival u příležitosti světového fotbalového šampionátu *UEFA*. Festival se koná od roku 2006 a návštěvníkům nabízí široký zábavný program, nabízející spoustu atrakcí a aktivit, které zaujmou každou věkovou kategorii.

Mezi 16. a 19. červnem 2011 se v Regent's Parku bude konat festival s názvem „*Taste of London 2011 – A Feast for the Senses*“, což je mezinárodní gastronomický festival, kde šéfkuchaři těch nejlepších restaurací z celého světa představují své delikátní pokrmy.

17. července 2011 se v Hyde Parku bude konat charitativní běh „*Race for life*“, který každoročně organizuje britské středisko pro výzkum rakoviny a obchodní síť Tesco. Tento běh je mezi Londýňany velmi oblíbený a pokaždé se podaří vybrat velké množství finančních prostředků na výzkum.

Jak můžete vidět, v královských parcích se celoročně koná mnoho akcí a aktivit nejrůznějšího zaměření, od charitativních akcí, přes koncerty a představení až po oslavy a festivaly. Vybrala jsem pouze malé množství akcí, jen pro představu, co se v nejbližší době v Londýně bude dít.

3 Užité umění v parcích

V této kapitole bych se chtěla věnovat umění, které v královských parcích můžeme najít. Přesněji řečeno, vybrala jsem několik podle mého názoru zajímavých památek a míst, která určitým způsobem reflektují tamní kulturu či jsou nějak zajímavá z historického hlediska. Tyto artefakty popíšu a shrnu jejich význam pro daný park a pro londýnské obyvatele.

Speaker's Corner

Toto známé místo se nachází na severovýchodním rohu Hyde Parku. Je to místo přímo určené k řečnictví, kde každý může svobodně a bez sankcí vyjádřit svůj názor na jakékoliv téma.

Ačkoliv si mnoho lidí myslí, že když stojí ve *Speaker's Corner*, může si říkat absolutně cokoli, není to tak úplně pravda. Svobodný názor zde sice platí (tejně jako v celém království), policejní jednotka ale má pravomoc zasáhnout v případě, že řečníkův projev shledá protiprávním. Tamní policie je ale velmi tolerantní a zasahuje velmi ojedinele, prakticky jen tehdy, obdrží-li stížnost.

Proč se právě Hyde Park stal nakonec tím nejvhodnějším parkem pro tyto příležitosti? Odpověď by mohla být následující: "*The right of protesters to organise and take part in peaceful marches and rallies has never been questioned. The issue has only ever been to find a venue that is as safe as possible for those taking part.*"¹²

Toto tvrzení bychom mohli volně přeložit jako zmínění faktu, že nikdy nešlo o to, zda existuje právo organizovat a účastnit se různých průvodů. Otázkou vždy bylo najít místo, které by splňovalo požadavek co největšího bezpečí pro účastníky.

Kdysi bylo podobných míst v Londýně několik, například ve *Finsbury Parku*, *Kennington Parku* nebo ve *Victoria Parku*. Tato místa existují také v jiných zemích, jmenujme například Austrálii, Kanadu, Nizozemí či Thajsko. *Speaker's Corner* tedy není žádným britským unikátem. Faktem ovšem zůstává, že je jedním z nejznámějších míst Londýna.

¹² Wilson, Jamie. „*Peace march to go ahead in Hyde Park.*“ The Guardian 15 Feb. 2003. Accessed on 1 May 2011. <http://www.guardian.co.uk/uk/2003/feb/05/immigrationpolicy.antiwar>

The Serpentine

The Serpentine je uměle vytvořená vodní nádrž, která udává hranici mezi Hyde Parkem a Kensingtonskými zahradami. Jezero bylo vytvořeno v roce 1730, má velikost 28 akrů a nejhlubší bod v asi 12-ti metrech. Ačkoliv se jezeru říká *The Serpentine* právě pro jeho unikátní tvar, tento název patří pouze jeho východní části. Západní část jezera se nazývá *Long Water*. Jeho nepravidelný tvar měl připomínat přírodní tvary, což v době jeho budování byla ojedinělá záležitost.

Původně do jezera přitékala řeka *Westbourne*, která se ale časem znečistila a její přítok byl zastaven. Dnes je do jezera pumpována voda z řeky Temže.

V okolí jezera se konalo mnoho oslav, například oslava výhry na Trafalgaru v roce 1814 či exhibice v roce 1877. Jezero se stalo známým, když v něm bylo nalezeno tělo Harriet Westbrookové, manželky významného britského básníka Percy Bysshe Shelleyho. Později byl nalezen dopis na rozloučenou, mladá těhotná žena tehdy spáchala sebevraždu. Později bylo rozhodnuto, že se zde nebudou konat žádné další oslavy v rámci zachování původní přírody. Přesto ale bude právě *The Serpentine* hrát roli v připravovaných Olympijských hrách v roce 2012.

Socha Petera Pana (*Peter Pan Statue*)

Socha pohádkové postavy Petera Pana se nachází v Kensingtonských zahradách. Právě tyto zahrady hrály roli v knize J.M.Barrieho „*Peter Pan in Kensington Gardens*“, kde uváděly Peterova dobrodružství v Neverlandu.

Bronzová socha Petera Pana se stala jednou z nejznámějších soch v Londýně. Socha stojí na listnatém paloučku kousek od západního břehu jezera *The Serpentine*. Toto místo není náhodné, má souvislost právě s příběhem Petera Pana.

Autor knihy J.M.Barrie začal uvažovat o stvoření sochy již v roce 1906. Tenkrát vytvořil kostým, do kterého oblékl malého chlapce. Vyfotil ho a říkal, že přesně takhle si představuje postavu Petera Pana. Dlouho přemýšlel, komu stavbu sochy má svěřit. Nakonec se v roce 1912 rozhodl pro sochaře Sira George Framptona a v témže roce byla 1. května socha odhalena.

Peter Pan stojí na kmenu stromu a kolem něj je mnoho malých lesních zvířat, která mají představovat anglický venkov. Socha byla vztyčena tajně během noci a nepředcházela jí žádná publicita. Barrie pouze napsal článek do deníku *The Times*, kde sochu představil čtenářům jako překvapení ke svátku 1.máje. Autor do výše zmíněného článku napsal, cituji: „*Pro děti, které zítra*

půjdou nakrmit kačeny do jezera v Kensingtonských zahradách, je připraveno překvapení. Když půjdou dolů po jihozápadním břehu jezera The Serpentine, najdou tam dárek k 1.máji od pana J.M.Barrieho, a tím je socha Petera Pana, hrajícího na flétnu na kmeni stromu, s vílami, myšmi a veverkami kolem sebe.“¹³

Sám autor nebyl s prací Sira Framptona zcela spokojen. Stejně tak v dolní komoře parlamentu se diskutovalo o tom, zda si autor vůbec může dovolit bez souhlasu vztyčit sochu na takovém veřejném místě. Lidé si ale sochu zamílovali, stala se symbolem a byla již mnohokrát napodobněna, její repliky se nachází například v Liverpoolu či Bruselu.

Památník princezny Diany (*Princess Diana Memorial*)

Celý název tohoto uměleckého díla je „*Diana, Princess of Wales, Memorial Fountain*“, což napovídá, že nepůjde o klasickou sochu. Jedná se o fontánu kruhového tvaru, která se nachází v západní části Kensingtonských zahrad a byla zasvěcena právě zesnulé princezně Dianě a má znázorňovat Dianinu duši a lásku k dětem. Fontána byla slavnostně odhalena 6. června 2004 za účasti nejbližších členů královské rodiny.

Design fontány navrhla americká architektka Kathryn Gustafson a podle jejích slov měla reprezentovat Dianinu osobnost. Samotná fontána se skládá z 545 jednotlivých žulových kamenů, které byly řezány počítačově řízenými stroji. Tvar je koncipován jako ovál, na jedné straně voda plyne velmi pomalu a klidně, na straně druhé jsou malé kaskády, kde má voda rychlý spád. Toto má zobrazovat dvě stránky Dianina života – poklidnou a bouřlivou.

Rosa Monckton, členka rady, která plány na stavbu navrhovala, koncept shrnula takto, cituji: „*Vysloveně jsem nechtěla vytvořit klasickou fontánu, na kterou se pouze díváte, něco jako pomník. Celý její život byl ohromující, a tento kruh z vody je právě pro ni perfektní. Je to místo, kde si mohou hrát děti, voda je tam bouřlivá i klidná – to všechno symbolizuje její život.“¹⁴*

Názor členů rady byl lehce kontroverzní, ale zajímavý. Měli jasnou představu o tom, že nechtějí postavit pouze místo, kam se lidé budou chodit dívat a obdivovat jeho velkolepost. Chtěli v díle nějakým způsobem odrazit Dianinu osobnost a život, proto jejich vize byla ve smyslu památníku s hřištěm, které bude všestranně využitelné.

Již krátce po slavnostním odhalení se objevily první problémy. Některé neukázněné děti

13 Zdroj: http://www.royalparks.org.uk/parks/kensington_gardens/peter_pan_statue.cfm 20.4.2011.

14 Perry, Simon. „*Mixed reviews for Princess Diana Memorial.*“ z magazínu People ze dne 29.4.2004. 1.5.2011. <http://www.people.com/people/article/0,,658802,00.html>

nedbaly bezpečnostních pokynů a skončilo to třemi hospitalizacemi, po kterých byla fontána na čas uzavřena a obehnána plotem. Později bylo také zjištěno, že tráva vysazená v okolí fontány, se díky vlhkému prostředí pomalu mění v bahno a tudíž není absolutně vhodná. Proto bylo okolní prostranství znovu uzavřeno a byla vysazena speciální směsná odrůda trávy, která toto prostředí dobře snáší. Fontána byla po těchto skandálech znovu otevřena pro veřejnost v srpnu roku 2004 a od té doby se těší velké oblibě ze strany návštěvníků.¹⁵

Londýnská Zoo

Londýnská zoo, která se nachází v Regent's Parku, je nejstarší zoo zaměřená na vědeckou činnost. Byla otevřena 27. dubna 1828 a původně měla sloužit jako sbírka pro vědecký výzkum. Pro veřejnost byla otevřena až v roce 1847. Dnes je jednou z největších zoo ve Velké Británii a vlastní více než 750 druhů zvířat.

Zoo krátce po otevření vlastnila pouze několik druhů zvířat a výzkum byl sponzorován panovníkem. V roce 1828 se panovník rozhodl, že zoo zpřístupní pro veřejnost a tím získá více finančních prostředků. V roce 1902 prošla zoo téměř kompletním remodelingem a bylo postaveno mnoho nových budov. Od té doby stále vzrůstá počet zvířat a s některými druhy se nemůžeme setkat nikde jinde v zemi, například s wombatem nebo Tasmánským čertem.

Zoo dnes nabízí například obří akvárium, ptačí voliéru – safari, rozsáhlou sbírku motýlů, mnoho tematických programů jako africký pavilon, deštný prales, gorilí království či pavilon s plazy.

Londýnská zoo je častým objektem filmových tvůrců. Natáčely se zde například scény z filmu *Harry Potter a Kámen mudrců* (*Harry Potter and the Philosopher's Stone*, 2001) nebo z britského seriálu *Pravěk útočí* (*Primeval*).

Albertův památník (*The Albert Memorial*)

Památník prince Alberta se nachází v Kensingtonských zahradách, přímo naproti známé budovy *Royal Albert Hall*. Byl postaven královnou Viktorií na počest jejího zesnulého manžela prince Alberta, který zemřel na tyfus v roce 1861. Navrhl ho architekt Sir George Gilbert Scott v

¹⁵ Zdroj: <http://www.theinternetforum.co.uk/rf/diana1.html>

novogotickém stylu. Památník byl odhalen v červenci 1872 a samotná socha Alberta byla na vrcholek slavnostně posazena až o tři roky později. Stavba se skládá z podstavce, krypty a altánu, na kterém je právě socha Alberta, měří 54 metrů a stála 150 000 liber, což by bylo dnes v přepočtu asi 10 milionů liber. Stavba byla zaplácena z veřejné sbírky.

Prvotní návrh byl postavit obrovský obelisk, ale tento projekt zkrachoval. Poté bylo prozkoumáno velké množství dalších návrhů, z nichž byly vybrány dva a tyto postoupeny královně. Viktorie zvolila právě návrh Sira Scotta a i přes protesty ze strany parlamentu kvůli finanční stránce projektu byla stavba zrealizována.

Kromě skvostné sochy prince Alberta se na památníku nachází i další neméně zajímavé sochy, které jsou tématicky rozděleny do dvou okruhů. Jeden tvoří čtyři sousoší podle kontinentů – Asie, Afrika, Amerika a Evropa. Druhý okruh tvoří rovněž čtyři sousoší podle hlavních vědních oborů viktoriánské doby – Zemědělství, Obchod, Strojírnoství a Výroba.

Krypta, která se nachází pod všemi těmito sousošími, zde není náhodou nebo pouze pro ozdobu. Je těžištěm celé stavby a nese váhu všech kamenných soch.

Viktoriin památník (*Queen Victoria Memorial*)

Památník na počest královny Viktorie se nachází přímo před Buckinghamským palácem na konci promenády *The Mall*. Socha byla slavnostně odhalena v roce 1911, architektem byl Sir Thomas Brock, který dílo kompletně dokončil až v roce 1914 přidáním bronzových soch. Ostatní sousoší jsou dílem architekta Sira Astona Webba, který na stavbu použil asi 2 300 tun bílého mramoru.

Jedná se především o mohutnou sedící sochu královny Viktorie, která se obrací severovýchodně směrem k *The Mall*. Ostatní bronzové sochy se každá obrací jiným směrem. Anděl spravedlnosti severozápadně ke Green Parku, Anděl pravdy na jihozápad a Milosrdný anděl k Buckinghamskému paláci. Na vrcholu je pozlacená socha Vítězství a dvě menší sochy, které byly darem od obyvatel Nového Zélandu.

Celé sousoší má námořnickou tematiku, stejně jako ostatní umělecká díla na celé *The Mall*. Tento koncept znázorňují například mořské panny a hipogrifové. Tyto všechny artefakty mají za úkol zobrazovat britskou námořní sílu.

Závěr

Jako téma své bakalářské práce jsem si vybrala historii a význam londýnských parků. Hlavním důvodem pro napsání práce je můj osobní hluboký zájem o britskou kulturu, a obzvláště o hlavní město Londýn. Tato metropole a její kulturní život je totiž přímo fascinující. V dnešní době se jedná o jedno z nejvyspělejších měst světa a domnívám se, že právem se o Londýně mluví také jako o jednom z těch nejkrásnějších.

Londýn je město, kde najdete jak historické skvosty, tak moderní zástavbu. Ačkoli se tyto dvě věci zdají dle obecného názoru neslučitelné, v Londýně se propojují neuvěřitelně hladce a nenásilně. Tento fakt je naprosto fascinující a nikde jinde jsem se s něčím podobným nesetkala. Jen tady lze přímo vedle sebe vidět významnou architektonickou památku s vysokou historickou hodnotou a moderní kancelářskou budovu bez jakéhokoliv pocitu nesourodosti či nevksu. Jen tady lze vstoupit do klubu nebo jednoho ze známých „pubů“ a i přes spoustu lidí a ruch, který na takových místech neustále vládne, tam pocítit takovou zvláštní nepopsatelnou komorní atmosféru. Dva odlišné světy, navenek nepropojitelné, tu tvoří jeden naprosto homogenní celek. Nikde jinde nic takového nezažijete. Snad proto je Londýn považován za jedno z neúchvatnějších míst a snad proto je tamní architektura i kulturní život tolik okouzlující.

Při návštěvě Londýna byste neměli propásnout příležitost navštívit některý z proslulých královských parků, neboť jejich atmosféra je jedinečná. Jakmile jednou okusíte, jaké to je, za poledního slunce sedět v Hyde Parku, číst ranní noviny, popíjet horkou kávu, přikusovat čerstvé muffiny, poslouchat zpěv ptáků a přitom vnímat ruch velkoměsta hned za vašimi zády, naprosto vás to pohltí a tuto zkušenost si budete pamatovat po celý život.

Cílem této bakalářské práce bylo přiblížit historický vývoj několika vybraných královských parků, protože se domnívám, že jen málokdo ví, že tamní parky nebyly vybudovány samoúčelně. Lidé je obecně berou jako samozřejmou součást města, ale neuvědomují si, že kdysi dávno by si na tu lavičku, na kterou si každý den sedávají o polední pauze, bezpochyby sednout nemohli. Parky prošly v průběhu let velkými proměnami, ať už ve vzhledu nebo funkci. Ve své práci jsem se snažila tyto změny přiblížit.

Pro svou práci jsem si vybrala následující parky:

Hyde Park, protože je největší a nejznámější; *St. James's Park*, protože je obecně považován za

nejkrásnější; *Regent's Park*, protože má unikátní architekturu a nachází se zde londýnská zoo; *Green Park*, protože je v nejtěsnější blízkosti Buckinghamského paláce a je dost odlišný od ostatních parků; a *Kensingtonské zahrady*, protože se o nich říká, že jsou ještě krásnější než St James's Park.

První, nejrozsáhlejší kapitola se věnuje vyjmenování jednotlivých a popisu vybraných parků. Detailně se zabývá jejich historickým a geografickým vývojem a stručně jejich současnou funkcí. Zaměřuje se na každý výše jmenovaný park samostatně. Podkapitoly se při popisu jednotlivých parků věnují vždy postupně třem oblastem – historii, geografii a současnému stavu.

Druhá kapitola se zabývá současným využitím výše jmenovaných královských parků a jejich významem pro dnešní obyvatele Londýna. Vyjmenovává několik akcí či aktivit, které se v některém z parků budou v nejbližší době konat (v horizontu asi šesti měsíců) a záměrem bylo co nejvíce přiblížit současné kulturní dění v parcích.

Poslední, třetí kapitola, se zaměřuje na užité umění ve vybraných parcích. Jejím cílem bylo vypíchnout několik zajímavých architektonických skvostů dnešní doby, ať už se jedná o novodobá díla nebo historické památky, a přiblížit něco z jejich historie i dnešní pohled na ně. Každé z výše jmenovaných uměleckých děl je určitým způsobem zajímavé a má vliv na místní obyvatele i turisty. Některá díla vzbuzují ryze pozitivní dojem, jiná vyvolávají více či méně kontroverzní debaty, ale domnívám se, že všechny mnou vybrané památky si zaslouží přívlastek „jedinečný“.

Na závěr je připojena obrazová příloha, která jasně dokumentuje širokou škálu využití londýnských parků a jejich bohatost a rozmanitost. V případě, kdy diskutujeme o parcích a umění v nich, se domnívám, že právě obrazová příloha je přínosná a vizuálně dokreslí předchozí text. Zdrojem pro obrazovou přílohu byly vlastní fotografie, které byly doplněny o obrázky z internetových zdrojů. Vlastní fotografie jsem pořídila při některé z mých návštěv Londýna; jsou aktuální a nejsou starší než tři roky.

Při zpracování své bakalářské práce jsem jako hlavní zdroj informací používala Internet, a to zejména z důvodu jeho aktuálnosti. Velké množství informací, které jsem chtěla ve své práci zmínit, totiž úzce souvisí se současným děním a bohužel tištěná forma neposkytuje tuto aktuálnost dostatečně. Například v kapitole, kde jsem se zaměřila na současné využití parků, je aktuálnost

informací zcela elementární.

Knihy, které jsem k vypracování své práce použila, jsou vesměs historického rázu, a i tady, při zkoumání historického vývoje parků, se mi jako zdroj příliš neosvědčily. Musím tedy konstatovat, že v našich podmínkách bohužel zatím neexistují dostatečně detailní tištěné informační zdroje k této problematice.

Má bakalářská práce má za cíl především informovat a přiblížit anglosaskou kulturu z pohledu historie a současného významu vybraných londýnských parků. Detailně se zabývá historickou, geografickou a částečně i ekonomickou stránkou; jsou v ní tedy zahrnuty jak historické, tak i současné aspekty, čímž poskytuje podrobný náhled na tamní kulturní vývoj.

Summary

This bachelor thesis deals with the history and significance of London parks. My deep interest in the British culture, especially the capital - London was the main reason for writing this theme. London is considered as one of the most beautiful cities all over the world, and in my opinion, this idea is correct.

London is a place where historical monuments can be found right next to modern buildings, and evermore, this fact does not seem unnatural at all. As much as it could seem unlikely, it works perfectly vice versa. When you come to London, you find these opposite styles next to each other completely natural and fitting into the environment. I have never seen this anywhere else. There are two very different worlds, repulsing each other at the first sight, but here in London, these worlds are joined into one homogenous body; at this is quite fascinating and unique.

When coming to London, you definitely should not miss a visit in one of the Royal Parks because the atmosphere you enjoy there is irreplaceable. The feeling of sitting in the heart of Hyde Park, reading morning news, drinking hot coffee, eating fresh muffins and in spite of the traffic just outside listening to the birds and enjoying this special kind of tranquility, is really breathtaking.

The aim of this bachelor thesis was to demonstrate historical development of the chosen Royal Parks, because, in my opinion, only few people know that those parks were not build randomly, but they have a history— history that is in many cases a very interesting and unexpected. The parks went through smaller or bigger changes in time considering changes in design as well as function. This bachelor thesis deals with the historical development and tries to give reasons for these changes.

Hyde Park, St. James's Park, Regent's Park, Green Park and the Kensington Gardens are focused on, yet, there are more Royal Parks in London. The above mentioned parks were chosen for one or more of the following reasons - size, history, monumentality, uniqueness, architecture or just fame.

The first chapter deals with the basic information about the chosen parks. It shows their landscape development, historical overview and the main artefacts or monuments found there. It

also speaks about the cultural point of view and names the most significant activities for a particular park. Each park creates one sub-chapter; these sub-chapters are consequently divided into three coherent parts – landscape, history, and culture.

The second chapter examines the contemporary situation in the Royal Parks. It focuses on the usage of the parks nowadays and also about the value and purpose for the inhabitants. There are listed some of the upcoming activities in the parks (the time-horizon is approximately six months) and the main reason for mentioning this was the aim of providing the most up-to-date information to show the current situation.

The last chapter deals with the art and architecture in the chosen parks. The aim of this chapter was to introduce some of the monuments in the parks and show their history. These artefacts are interesting for being unique, historically significant, valuable, modern, and sometimes even controversial.

The photo appendix in the end illustrates the theory stated in the body of the thesis. The source for this appendix were mainly my own photographs which were taken on some of my visits of London; these photographs are up-to-date and not older than three years. The other source for this part were photos adopted from the web. In my opinion, photos always help to make an image of the written text and especially when describing landscape or an artefact, I find the photo appendix as the best instrument to support the text.

The primary source I used for this bachelor thesis was the web because it is the most topical source. I needed information as topical as possible, and the web was the best choice.

The overall aim of this bachelor thesis was to provide analysis about the historical, present, as well as geographical development of the chosen Royal Parks. The thesis also deals with the contemporary situation and examines the significance of the parks for the contemporary inhabitants of London and describes the most interesting architectonical monuments.

Obrazová příloha

Hyde Park

Hyde Park – břeh jezera The Serpentine

St. James's Park

Vstup do Green Parku naproti Buckinghamského paláce

Kensingtonské zahrady – jezero The Round Pond

Kensingtonský palác

Albertův památník

The Mall

jezero St. James's Park Lake

Památník princezny Diany

Socha Petera Pana

Elfí dub

palác v St. James's Parku

Viktoriin památník

Kensingtonské zahrady- vstup do Oranžérie

Bibliografie

Primární zdroje:

www.royalparks.org.uk

Hibbert, Christopher. *Londýn : životopis města*. Přel. Klůfová-Štechová, Petruše. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 1998.

www.theinternetforum.co.uk

www.guardian.co.uk

Sekundární zdroje:

Ackroyd, Peter. *Londýn : biografie*. Přel. Nyklová-Veselá, Milena. Praha: BB art, 2002.

Clunn, Harold P. *The Face of the Home Counties*. London: Spring Books, 1960.

Pokorný, J. *Trees of Parks and Gardens*. Praha: Atria, 1967.

Sanetřík, Milan. *Evropské národní parky*. Štíty: Pavel Ševčík – Veduta, 2004.

www.wikipedia.org

Anotace

Má bakalářská práce si klade za cíl především přiblížit historii a význam vybraných londýnských parků. Zaměřuje se na tyto oblasti: historický a geografický vývoj, kulturní aspekty, současný význam a využití, a užité umění v parcích.

Cílem této práce je především informovat o vývoji parků, protože tato oblast není příliš v obecném povědomí. Zabývá se rovněž i současným stavem a využitím pro návštěvníky i dnešní obyvatele Londýna.

Tato bakalářská práce pojednává o parcích Hyde Park, St. James's Park, Regent's Park, Green Park a Kensingtonské zahrady, protože jsou z nějakého důvodu zajímavé či unikátní– ať už svou velikostí, známostí, spjatostí s královskou rodinou či významnými památkami. Každý z výše jmenovaných parků je něčím jedinečný, a proto se právě jimi tato práce zabývá a detailně je popisuje.